

**AVALUACIÓ DE L'ACOMPLIMENT DEL PLA LOCAL D'INCLUSIÓ SOCIAL DE
TERRASSA 2011-2015 I FORUM CIUTADANIA**

Novembre 2016

1-CONTEXTUALITZACIÓ SOBRE LA IMPLEMENTACIÓ DEL PLA LOCAL D'INCLUSIÓ SOCIAL A TERRASSA

La ciutat de Terrassa té una trajectòria històrica de treball constant per la millora dels diferents serveis públics amb l'objectiu de posar en marxa polítiques públiques inclusives, facilitadores i acollidores.

El Pla Local d'Inclusió Social a Terrassa es va aprovar en el Ple Municipal el 31 de març de 2011, en un moment amb una crisi econòmica global profunda que va generar uns canvis socials importants. Aquests canvis van provocar un empobriment de les persones, una debilitació de l'estat del benestar i un canvi en els sectors productius, generant en la població més incerteses i inseguretats, i provocant un major risc de vulnerabilitat i exclusió social en persones que abans no ho tenien.

El Pla Local d'Inclusió Social de Terrassa s'impulsa i subvenciona mitjançant el Programa Contracte que realitza el Departament de Treball, Afers Socials i Família de la Generalitat de Catalunya amb els ens locals. Des del 2010 fins a l'actualitat el PLIS es vehicula mitjançant l'oficina tècnica ubicada al servei de planificació de l'àrea de serveis a les persones i cohesió social.

A nivell supralocal, l'Oficina Tècnica Local es coordina trimestralment amb la Direcció General de Protecció Social del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya, encarregada de gestionar i fer el seguiment i avaluació dels diferents Plans Locals d'Inclusió Social.

Per portar a terme el seguiment i/o avaluació del PLIS 2011 i del Fòrum de Ciutadania **hem partit de la premissa**, tal i com ja es concretava a la pròpia definició de l'eix IV "La inclusió, un procés dinàmic", que el document inicial del Pla d'Acció del PLIS **no es pot considerar com l'únic plantejament possible** ni com una aposta fixa durant els seus quatre anys de vigència.

A més a més, la conjuntura política va afectar també al disseny del PLIS, creant nous espais de participació i treball com el Fòrum de Ciutadania i la constitució de noves Taules de Participació, on s'ha continuat desenvolupant part de les accions previstes des de la perspectiva de la inclusió social.

En paral·lel, el desenvolupament del Pla d'Acció del PLIS s'ha anat adaptant a les diferents orientacions i propostes per a la lluita contra la pobresa i per a la inclusió social a Catalunya impulsades per la Generalitat de Catalunya, centrant-nos en el darrer *Document marc del programa per al desenvolupament de plans locals per a la inclusió social 2015* que planteja la necessitat de reformular el PLIS, a fi d'assegurar la seva efectivitat com a eina facilitadora d'una intervenció global, transversal, integrada i participativa, amb un lideratge clar que compti amb la implicació de tots els agents socials del territori.

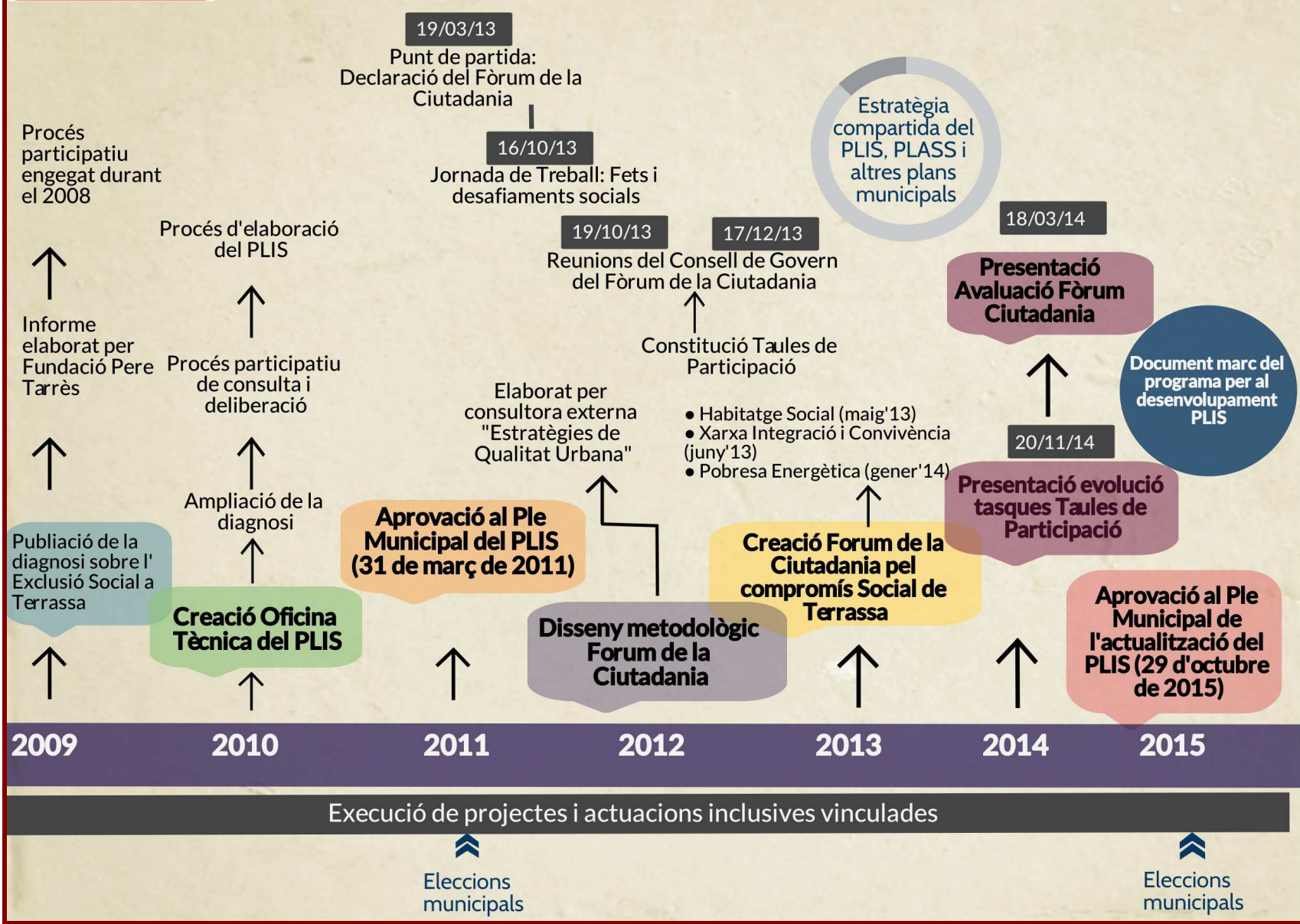
Cronograma

Forma part d'aquesta avaluació, explicar les diferents fases de la implementació del PLIS que, de forma inevitable, han estat lligades a la conjuntura política i canvis organitzatius de l'administració pública.

A continuació s'exposa un cronograma explicatiu de les diferents fases i/o processos d'implementació del PLIS a Terrassa.

Cronograma Pla Local Inclusió Social de Terrassa

2009

- Durant el 2008 la Fundació Pere Tarrés, de forma col·laborativa amb l'ajuntament posa en marxa un procés participatiu per realitzar una diagnosi social.
- Al 2009 es fa pública la diagnosi sobre l'Exclusió social a Terrassa, elaborat per la Fundació Pere Tarrés.

2010

- Es crea l'Oficina Tècnica del Pla d'Inclusió Social de Terrassa, la qual forma part del departament de planificació i Avaluació de l'Àrea d'Acció Social i Drets Civils de l'Ajuntament.
- L'Oficina Tècnica del PLIS es dota d'un tècnic superior responsable i d'una tècnica de gestió, amb la col·laboració puntual i suport de personal tècnic municipal.
- Es realitza una ampliació de la diagnosi de manera interna amb les aportacions sorgides en un procés de consulta i deliberació organitzat en 8 comissions; una de persones expertes i 6 corresponents a cadascun dels àmbits d'anàlisi, i una d'interna configurada pels coordinadors d'àrea del mateix consistori.

2011

- El 31 de març de 2011 s'aprova al Ple Municipal el Pla Local d'Inclusió Social de Terrassa
- El 22 de maig de 2011 es produeixen les eleccions municipals amb un nou Pla de Mandat i canvi d'organització i estructura política.

2012

- Es realitza el disseny metodològic Fòrum de la Ciutadania a càrrec de la consultora *Estrategias de Calidad Urbana* coordinat per Josep Maria Pascual Esteve.

2013

- Es presenta el Punt de partida: Declaració del Fòrum de la Ciutadania, el 19 de març de 2013.
- Jornada de treball: Fets i desafiaments socials, el 16 d'octubre de 2013.
- Constitució del Consell de Govern , el 19 de novembre de 2013.
- Reunió del Consell de Govern, el 17 de desembre de 2013.
- Constitució de les Taules de participació:
 - Habitatge Social → maig 2013
 - Xarxa Integració i Convivència → juny 2013
 - Pobresa Energètica → gener 2014

2014

- Reunió del Consell de Govern i presentació de l'avaluació, el 18 de març de 2014
Annex 1. Balanç del Fòrum de Ciutadania pel Compromís Social de Terrassa: un any en funcionament.
- Reunió del Consell de Govern, el 20 de novembre de 2014.
- Desembre aprovació *Document marc del programa per al desenvolupament de plans locals per a la inclusió social 2015* de la Generalitat de Catalunya, que planteja la necessitat de reformular el PLIS.

2015

- El 22 de maig de 2015 es produeixen les eleccions municipals amb un nou Pla de Mandat i canvi d'organització i estructura política.
- El 29 d'octubre de 2015 es va aprovar al Ple Municipal una proposta de resolució per lluitar contra l'exclusió social, acordant presentar una proposta d'actualització del Pla Local d'Inclusió Social de Terrassa 2011-2015. S'acorda desenvolupar un procés participatiu de caràcter associatiu i ciutadà que permeti l'obtenció del consens social suficient per a la definició i implementació del nou Pla Local d'Inclusió Social i poder garantir així, una estabilitat metodològica en el temps, independent dels canvis de conjuntura política.

2016

- Tasques d'actualització diagnosi.
- Reunió del Grup de treball polític tècnic de seguiment del PLIS, el 14 d'abril de 2016
- Reunió del Grup de treball polític tècnic de seguiment del PLIS, el 3 de novembre 2016. Presentació de l'avaluació PLIS 2011-2015, Diagnosi Social, Mapes de Vulnerabilitat i Proposta procés participatiu.

Metodologia

En el disseny de l'avaluació, seguint la lògica de la metodologia participativa, cal facilitar que els diferents actors socials puguin participar en aquesta fase com a exemple de transparència i ajuda a incrementar els vincles amb els PLIS.

S'ha portat a terme una avaluació interna efectuada pel personal tècnic de l'Oficina Tècnica del Pla Local d'Inclusió Social de Terrassa.

Actors implicats:

- Directors/es ,caps de servei i personal tècnic municipal
- Entitats referents de la ciutat que treballin per la inclusió i que van participar al PLIS 2011 i al Fòrum de Ciutadania.

Tècniques i eines de recollida d'informació:

- Entrevistes semi-estructurades
- Grup de discussió
- Qüestionaris on-line
- anàlisi sobre accions desenvolupades del Pla d'Acció PLIS 2011- 2015

Calendari de l'avaluació:

- Fase I:
 - I.1. Recopilació i avaluació de les actuacions desenvolupades pels diferents serveis municipals vinculats al Pla d'Acció del PLIS. (Novembre 2015 – febrer 2016)
- Fase II:
 - II.1. Entrevistes semi-estructurades a agents claus, personal tècnic municipal i entitats que van participar al PLIS 2011 i Fòrum de la Ciutadania. (Abril-juny 2016)
 - II.2. Realització de dos grups de discussió amb personal tècnic municipal vinculat al PLIS 2011. (Maig 2016)
 - II.3. Enquestes on-line a entitats referents de la ciutat que treballen per la inclusió social. (Maig-juny 2016)
- Fase III:
 - III.1. Anàlisi dels resultats (Juliol-setembre 2016)

2- DESENVOLUPAMENT DEL PLA D'ACCIÓ 2011-2015

El Pla d'Acció

Un dels objectius principals del PLIS 2011-2015 era la **planificació**, el **disseny** i la **coordinació d'iniciatives, mesures i accions** d'intervenció social que permetien **detectar i afeblir els factors d'exclusió i vulnerabilitat social a nivell local**. Per aquest motiu establia una sèrie de línies estratègiques, enteses com les línies mestres del PLIS.

El Pla d'Acció del PLIS 2011 apuntava algunes de les **possibles línies estratègiques** i accions que es podrien desenvolupar per atenuar l'impacte del canvi de model en el ben entès que hi ha elements sobre els que és molt difícil actuar a mig termini o que queden fora de l'abast del PLIS.

Aquestes línies i/o eixos, responien a les **necessitats detectades en aquell moment**, i per tant, són els pilars sobre els que s'assentaven les mesures i les accions concretes que es desenvoluparien mitjançant el Pla d'Acció aprovat.

A continuació es presenta l'avaluació de l'acompliment del Pla d'Acció 2011-2015.

Avaluació de l'acompliment del Pla d'Acció

A continuació es presenta, de forma sistematitzada, quines són les actuacions inclusives portades a terme durant el 2011-2015, segons l'estructura inicial del Pla d'Acció aprovat al 2011, amb els eixos, objectius i actuacions pertinents.

S'ha establert diferents graus d'acompliment establint una relació percentual entre el nombre d'actuacions previstes i el nombre d'actuacions realitzades per eixos.

menys del 40%
40 i 50%
més del 50%

Grau d'acompliment del Pla d'Acció vinculat al PLIS 2011

Grau d'acompliment del Pla d'Acció del PLIS per eixos

EIX I. L'aplicació de les polítiques inclusives a escala municipal				
OBJECTIU	OBJECTIU OPERATIU	Nº D'ACTUACIONS PREVISTES	Nº D'ACTUACIONS REALITZADES	GRAU D'ASSOLIMENT
I.1. Incorporar les polítiques inclusives com a element transversal de l'agenda política	I.1.1 Inventariar les accions dels actors públics des del prisma de la inclusió	3	3	100%
	I.1.2 Desenvolupar un sistema per actuar vers un model de ciutat inclusiva	4	1	25%
	I.1.3 Superar les limitacions competencials en matèria d'inclusió	2	0	0%
I.2. Actuar sobre allò que impedeix fer una ciutat inclusiva	I.2.1 Millorar la planificació estratègica a nivell municipal	2	2	100%
NIVELL D'IMPLEMENTACIÓ EIX I		11	6	54,00%

EIX II. La construcció d'una ciutat inclusiva és una responsabilitat compartida entre diferents actors socials				
OBJECTIU	OBJECTIU OPERATIU	Nº D'ACTUACIONS PREVISTES	Nº D'ACTUACIONS REALITZADES	GRAU D'ASSOLIMENT
II.1. Aplicar la governança en el disseny i execució de les polítiques locals	II.1.1 Reforçar la participació de la població	3	0	0%
	II.1.2 Determinaar les formes de col·laboració entre els actors de la ciutat	4	3	75%
II.2. Treballar en xarxa: establir mecanismes de coordinació, coneixement i comunicació entre diferents àmbits i actors	II.2.1 Facilitat l'intercanvi d'informació i el coneixement mutu entre els actors	2	0	0%
	II.2.2 Desenvolupar estratègies de coordinació i col·laboració eficients	3	2	66%
NIVELL D 'IMPLEMENTACIÓ EIX II		12	5	42%

EIX III.Eines per a la inclusió

OBJECTIU	OBJECTIU OPERATIU	Nº D'ACTUACIONS PREVISTES	Nº D'ACTUACIONS REALITZADES	GRAU D'ASSOLIMENT	
III.1.Potenciar la inclusió d'elements redistributius en la fiscalitat municipal	III.1.1 Introduir nous elements socials en les ordenances fiscals municipals	3	2	66%	
	III.1.2 Potenciar l'eficàcia de les bonificacions i ajudes externes	2	2	100%	
III.2. Donar eines a les persones per trencar amb la dependència de rendes públiques	III.2.1 Evitar l'exclusió financera de l'economia familiar capacitat per a la detecció i gestió del sobreendeutament passiu	3	3	100%	
	III.2.2 Implicar diferents agents en l'aplicació voluntària de polítiques inclusives	4	1	25%	
III.3. Facilitar l'accés a l'empresa de perfils amb baixos nivells formatius	III.3.1 Apropar els perfils amb baixos nivells formatius als recursos entorn la inserció i l'orientació laboral	3	3	100%	
III.4.Potenciar les dinàmiques inclusives de l'activitat econòmica en relació a l'entorn	III.4.1 Fomentar models alternatius d'organització econòmica	2	1	50%	
	III.4.2 Aplicar clàusules socials a l'empresa ordinària i a l'Administració	1	1	100%	
III.5.Potenciar les dinàmiques inclusives de l'activitat econòmica en relació a l'entorn	III.5.1 Millorar l'èxit escolar	1	1	100%	
	III.5.2 Motivar a través de la diversificació curricular	1	1	100%	
III.6. Fomentar la funció educativa de l'entorn	III.6.1 Potenciar la corresponsabilitat dels actors socials en estratègies educatives	3	2	66%	

III.7. Limitar els efectes socials no desitjats de l'estructura urbana	III.7.1 Reduir les barreres psicològiques als fluxes de població entre zones	1	0	0%	
III.8.Reforçar les polítiques públiques contra la vulnerabilitat residencial	III.8.1 Anticipar-se a les situacions d'exclusió residencial	2	2	100%	
	III.8.2 Disseny de les polítiques d'habitatge considerant els diferents perfils de vulnerabilitat	1	1	100%	
III.9.Establir l'espai públic com a espai de convivència	III.9.1 Inventariar i mapificar els espais públics	3	0	0%	
	III.9.2 Buscar formes de gestió per tal que, espais públics d'ús privatiu, s'ampliïn a l'ús no privatiu	2	0	0%	
	III.9.3 Acostar els usos públics a les necessitats del territori	1	1	100%	
III.10.Enfortir i empoderar les xarxes socials bàsiques	III.10.1 Centralitzar la informació respecte el voluntariat a Terrassa	1	1	100%	
	III.10.2 Fomentar relacions de suport i convivència entre pròxims	2	1	50%	
III.11. Situar la prevenció en el centre de l'atenció ciutadana	III.11.1 Programes de prevenció comunitària	3	2	66%	
	III.11.2 Millorar la corresponsabilitat i autonomia de l'usuari	3	2	66%	
	III.11.3 Reduir els efectes socials de la salut	2	2	100%	
NIVELL D'IMPLEMENTACIÓ EIX III		44	29	65%	

EIX IV. La inclusió, un procés dinàmic				
OBJECTIU	OBJECTIU OPERATIU	Nº D'ACTUACIONS PREVISTES	Nº D'ACTUACIONS REALITZADES	GRAU D'ASSOLIMENT
IV.1. Avaluar l'impacte del PLIS de Terrassa en el model de ciutat	IV.1.1 Fer seguiment del model de ciutat i dels seus efectes socials	1	1	100%
	IV.1.2 Avaluar l'execució del Pla d'acció	2	1	50%
	IV.1.3 Mantenir en observació aquells fenòmens que tenen a veure amb la inclusió i que resten invisibilitzats o mal diagnosticats	2	1	50%
IV.2. Conèixer allò que es fa	IV.2.1 Recollir especialment les accions d'èxit incentivant l'efecte mirall	2	2	100%
IV.3. El coneixement com a palanca d'adaptació als canvis	IV.3.1 Mantenir actualitzada la diagnosi sobre la vulnerabilitat social al municipi	1	1	100%
	IV.3.2 Aprofundir en el coneixement d'aspectes concrets de la vulnerabilitat socials al municipi	2	1	50%
NIVELL D'IMPLEMENTACIÓ EIX IV		10	7	70%

Grau d'acompliment general del Pla d'Acció del PLIS

PLA D'ACCIÓ DEL PLA LOCAL D'INCLUSIÓ SOCIAL DE TERRASSA			
EIX	Nº D'ACTUACIONS PREVISTES	Nº D'ACTUACIONS REALITZADES	GRAU D'ASSOLIMENT
I. L'aplicació de les polítiques inclusives a escala municipal	11	6	54%
II. La construcció d'una ciutat inclusiva és una responsabilitat compartida entre diferents actors socials	12	5	42%
III. Eines per a la inclusió	44	29	65%
IV. La inclusió, un procés dinàmic	10	7	70%
NIVELL IMPLEMENTACIÓ PLA D'ACCIÓ	77	47	61,00%

4- RECOMANACIONS PER AL DISSENY I IMPLEMENTACIÓ DEL PLIS 2016-2020

Les recomanacions que es presentaran a continuació tenen la voluntat de contribuir a la qualitat del debat i de les decisions que es puguin prendre en un futur per millorar el disseny, implementació i el sistema d'avaluació i seguiment del PLIS 2016-2020.

Volen donar visibilitat a les propostes i aspectes a millorar comentades pels diferents actors participants durant el procés d'avaluació i diagnosi.

Recomanacions de les entitats ciutadanes:

Propostes	Valoració
<ul style="list-style-type: none"> • Les entitats tenen ganes de treballar en xarxa. • Al primer PLIS va haver-hi un gran esforç per part de les entitats que van participar. • El PLIS, més enllà d'una diagnosi, ha de ser una eina operativa perquè es pugui treballar de forma creïble i eficient pel benestar de la ciutadania. • Ha de tenir una estabilitat metodològica, per garantir que no respon a cap estratègia política. • Els processos participatius són molt complexes, però s'ha de garantir que, un cop creat les sinèrgies han de tenir continuïtat, independentment de qui lideri el procés. • El lideratge ha de ser compartit entre l'administració, les entitats i la ciutadania • L'Administració ha de tenir un paper d'engranatge. • Construcció d'unes dades objectives per articular un mateix discurs en relació a l'exclusió/inclusió social. • El PLIS ha de generar consciència 	<ul style="list-style-type: none"> • Es va fer un bon diagnòstic, però no s'ha fet devolució sobre el desenvolupament de les accions. • No es va fer el retorn, de forma generalitzada, a totes les entitats i ciutadania que va participar. • Va haver-hi canvi de mandat i canvi de paradigma metodològic amb la creació del Fòrum de la Ciutadania. • El Fòrum de la Ciutadania va ser un desdoblament considerable. • Sensació de "no entendre" aquest procés, <i>el pas del PLIS al Fòrum</i>, de les entitats. • Egos personals de les entitats. • Egos personals per part de l'Administració. • Donats els canvis, no queda clar quin tipus de <i>governança</i> vol la ciutat. • Excés de plans, abans del <i>què</i> s'ha de definir <i>com</i>. • Manca de lideratge consensuat.

<p>col·lectiva de les necessitats de la ciutat.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ha de donar d'instruments de gestió. • Utilitzar la tecnologia per facilitar l'acompanyament multidimensional en els processos d'inclusió. • <i>Crear grups de treball per transformar el sistema.</i> 	
--	--

Recomanacions del personal tècnic municipal

Propostes	Valoració
<ul style="list-style-type: none"> • Necessitat de crear, de forma compartida, noves propostes de futur per la ciutat. • Gestionar de forma positiva el fet de tornar a engrescar a les entitats i ciutadania. • Formació sobre què vol dir transversalitat i la seva implementació real. • Creació d'un mapa de l'organització per buscar l'eficiència i com ens coordinem. • Valorar quines accions dels diferents plans que desenvolupen els serveis municipals poden formar part del Pla d'Acció del PLIS, amb l'objectiu de no duplicar esforços i potenciar el treball transversal. • El PLIS ha de formar part i ser prioritari a totes les agendes de les diferents àrees i serveis municipal. • Crear una estructura formal on a nivell tècnic estiguin totes les perspectives incorporades i, evitar així, l'excés de 	<ul style="list-style-type: none"> • A nivell de ciutat no es pot <i>guardar en un calaix</i> una construcció feta amb la participació de les entitats i/o transformar-la en quelcom diferent. • Les entitats estan cansades de demanar que participin i després no se'ls faci cap retorn o no posar a la pràctica les propostes sorgides. • Manca traspàs sobre el desenvolupament de les accions del PLIS. • Rigidesa de l'Administració Pública dificulta donar resposta a les noves demandes socials. • Segmentació i excés de Plans sense coordinació real. • Manca de recursos i personal dins l'organització municipal. • Dependència de les subvencions per poder donar continuïtat a determinats projectes i/o plans engegats i que funcionen bé. • Dispersió de la informació i poca comunicació entre àrees i/o

<p>taules temàtiques i treballar de forma coordinada.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tenir capacitat crítica, a nivell tècnic, per informar a nivell polític. • Fer indicadors i avaluacions dels diferents serveis de l'àrea. • Treballar bé la participació de les entitats, ja que moltes han impulsat la necessitat del PLIS. • Establir noves metodologies participatives perquè els nous moviments socials i/o ciutadania en general, que no s'organitzen en associacions, també puguin tenir cabuda i representativitat al PLIS. 	<p>departaments.</p> <ul style="list-style-type: none"> • L'evolució del PLIS no ha d'estar vinculada a canvis polítics. • Les entitats, moltes vegades, no són del tot representatives del seu àmbit, poca participació de la ciutadania en general i no renovació generacional dels càrrecs representatius.
---	---

Recomanacions de l'Oficina Tècnica Local del PLIS

Propostes	Valoració
<ul style="list-style-type: none"> • Aprofitar el plantejament metodològic a través de la reformulació del PLIS, feta durant els anys 2013 i 2014, i reflectida al <i>Document marc del programa per al desenvolupament dels plans locals per a la inclusió social 2015</i>. • Vincular el Pla d'Acció del PLIS 2016-2020 als objectius generals i línies d'actuació del Document marc. • Realitzar l'avaluació i seguiment continuat (trimestrals i anual), amb indicadors vàlids i compartits, que orienten sobre el procés d'implementació del PLIS. • Aquest fet ens permetrà fer una comparativa territorial amb altres municipis de la xarxa PLIS. 	<ul style="list-style-type: none"> • Garantir la no vinculació a canvis polítics. • Millorar la comunicació i retorn sobre el desenvolupament del PLIS. • No duplicar espais, taules i/o comissions participatives. • Promoure el treball en xarxa. • Formació en aspectes com la transversalitat i inclusió. • Treballar de forma coordinada i formar als serveis en la recollida d'indicadors vàlids.

• El Pla d'Acció ha d'anar vinculat amb el Pla d'Actuació Municipal (anual)• El Pla d'Acció ha d'incorporar accions pròpies i accions inclusives d'altres Plans Municipals.• Les accions pròpies han de sorgir de la detecció de necessitats de la diagnosi i propostes ciutadanes.	

Annex 1

BALANÇ DEL FÒRUM DE CIUTADANIA PEL COMPROMÍS SOCIAL DE TERRASSA: UN ANY DE FUNCIONAMENT

Un esforç de treball col·laboratiu i d'estratègia compartida entre l'administració local i entitats de la ciutat compromeses en l'àmbit de la cohesió social.

Març 2014

